

УДК 378.147:372.2.011.3-051:316.362-043.5

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО СПІВПРАЦІ З РОДИНОЮ ВИХОВАНЦІВ (НА ОСНОВІ ТЕОРЕТИЧНОГО АНАЛІЗУ ПРАЦЬ СУЧАСНИХ НАУКОВЦІВ)

Неля Кривошея

кандидат педагогічних наук,
доцент, доцент кафедри дошкільної освіти
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»,
м. Слов'янськ, Україна
ORCID ID 0000-0002-2892-0779
NelyaKrivosheya@gmail.com

Анотація. У статті зазначено, що позитивний вплив родини на дошкільника, становлення його як особистості залежить від стосунків між вихователем і батьками, уміння педагога урізноманітнити форми та методи підвищення педагогічної культури та грамотності сім'ї, педагогізувати її, оволодіння батьками системою умінь, необхідних для організації діяльності дитини вдома. Акцентовано, щоб ЗДО отримав кваліфікованого, компетентного, конкурентоспроможного вихователя необхідно під час навчання у ЗВО сформувати загальні та спеціальні компетентності, що відповідають спеціальності 012 Дошкільна освіта. Підкреслено, що професійно-педагогічна підготовка майбутнього вихователя до роботи із сім'єю – це ефективна система професійної підготовки в освітньому процесі ЗВО, що сприяє впровадженню інтерактивних форм, методів, технологій навчання здобувачів, формуванню загальних і спеціальних компетентностей та забезпечує готовність упровадження отриманих знань, умінь і навичок у роботу з родинами вихованців. Проаналізовано сучасні педагогічні дослідження, що уможливило виокремити різноманітні цікаві форми та методи роботи зі здобувачами під час освітнього процесу, які стануть у нагоді для розроблення завдань до лекційних і практичних занять, самостійної роботи та сприятимуть збагаченню практичного досвіду щодо взаємодії із сім'ями дітей дошкільного віку.

Ключові слова: професійно-педагогічна підготовка; майбутній вихователь; здобувач; родина; сім'я; дитина дошкільного віку; заклад дошкільної освіти; заклад вищої освіти.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Найважливішою умовою для розвитку дитини є її виховання в сім'ї. Зважаємо на думку вчених, викладачів, учителів, вихователів, що сім'я є фундаментом розвитку дитини як особистості й цю роль важко переоцінити. Значна кількість державних документів: Закон України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) (далі – БКДО) та ін. – акцентують на ролі та значенні батьків у процесі виховання та розвитку дитини. Так, у БКДО в інваріантному та варіантному складниках за кожним напрямом прописано участь батьків у процесі виховання дитини – «підтримка батьками процесу формування особистості дитини ...», «залучення

батьків у процес формування в дитини...», «підтримка з боку батьків процесу набуття дитиною ...», одними з умов реалізації яких є участь сім'ї в процесі розвитку компетентностей дитини; взаємодія закладів дошкільної освіти із сім'ями дітей як учасниками освітнього процесу, де сім'я є «дієвим, моделювальним, соціальним, комунікативним, культурним інститутом виховання, навчання та самореалізації особистості» тощо (Базовий компонент дошкільної освіти, 2021); Законі України «Про дошкільну освіту» (стаття 8) зазначено, що «відвідування дитиною закладу дошкільної освіти не звільняє сім'ю від обов'язку виховувати, розвивати й навчати її в родинному колі» (Про дошкільну освіту, 2001 зі змінами 2023).

Отже, батьки мають брати активну участь у дошкільній освіті дитини, бо вплив сім'ї (любов, турбота, глибока емоційність, щирість, тісні взаємини, активне спілкування, особистий позитивний приклад тощо) на дошкільника є найбільш тривалим і постійним та сприяє повноцінному розвитку (фізичному, духовному, інтелектуальному, соціальному тощо) та вихованню (національному, громадянському, естетичному, трудовому, економічному тощо) особистості, засвоєнню моральних правил, суспільних норм, навичок індивідуальної та колективної діяльності.

Водночас для якісної освіти дитини в родині треба враховувати наявність знань, умінь і навичок батьків із дошкільної педагогіки. Нагальним завданням сьогодення має стати виховання не за принципом «як виховували мене, так і я виховую», а на засадах сучасної гуманної педагогіки (ґрунтується на аксіомах: любов виховується любов'ю; доброта виховується добротою; успіх вирощується успіхом; благородство виховується благородством, наближає дитину до пізнання самих себе), педагогіки емпатуерменту (ґрунтується на засадах: допомога дітям у процесі формулювання намірів; постановка запитань; надання зворотного зв'язку, наближає дітей до бажаних моделей поведінки та ставлень до навколишнього світу) та ін. Отже, батькам важливо сприяти формуванню в дитини умінь комунікувати, дискутувати, розв'язувати проблеми, навичок лідерства, критичного мислення, переконання, упевненості в собі, взаємодопомоги тощо.

Загальновідомо, що позитивний вплив родини на дошкільника, становлення його як особистості залежить від стосунків між вихователем і батьками, умінь педагога урізноманітнити форми та методи підвищення педагогічної культури та грамотності сім'ї, педагогізувати її, оволодіння батьками системою умінь, необхідних для організації діяльності дитини вдома. Тобто на перший план висунуто особистість вихователя, фахівця – педагога-

дослідника, педагога-психолога, педагога-технолога, педагога-новатора, кваліфікованого та компетентного, здатного генерувати оригінальні ідеї та знаходити сміливі розв'язання, налагоджувати тісний зв'язок й активно комунікувати з дітьми, батьками, колегами, пропагувати педагогічні знання, що зумовлять підвищення педагогічної грамотності батьків, упроваджувати форми та методи роботи із сім'єю, що сприятимуть гуманізації взаємин «педагоги-батьки», «батьки-діти» тощо.

Щоб заклад дошкільної освіти (далі – ЗДО) отримав кваліфікованого, компетентного, конкурентоспроможного вихователя, необхідно під час навчання в закладі вищої освіти (далі – ЗВО) сформувати загальні та спеціальні компетентності, що відповідають спеціальності 012 Дошкільна освіта галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» та визначені Стандартом вищої освіти України за спеціальністю 012 Дошкільна освіта. У межах досліджуваної проблеми – професійної підготовки майбутніх вихователів до співпраці з родиною вихованців – важливими є, як зазначили сучасні учені Н. Алєндар, С. Івах, Н. Манжелій, О. Шадюк та ін., запровадження в освітній процес навчальних дисциплін «Родинна педагогіка та методика співпраці ЗДО з родинами» (Н. Алєндар), «Сімейне й суспільне виховання дошкільників у зарубіжних країнах», «Педагогіка сімейного виховання», «Організація та проведення сімейного дозвілля», «Інновації сімейного виховання», «Технології соціально-педагогічної роботи із сім'єю» (Н. Манжелій), «Теорія та методика співпраці з родинами» (О. Шадюк), «Педагогіка родинного виховання» (Н. Кривошея), «Теорія та методика співпраці ЗДО з родинами» (С. Івах) та ін.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемі удосконалення змісту підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта до професійно-педагогічної діяльності присвячено дослідження таких учених, як Г. Белєнька, А. Богуш, Н. Богданєць-Білоєкаленко, О. Богінич, Ю. Волинець, Н. Гавриш, О. Ковалєнко, А. Кишинська, В. Лисєнко, М. Машовєць, Н. Мєльник, О. Половіна, Т. Поніманська, Г. Сухорукова та ін.

Науковий інтерєс стосуєтьєся досліджень професійної підготовки майбутніх вихователів до співпраці із сім'єю (С. Івах, Н. Манжелій, М. Машовєць, О. Шадюк), тенденцій процесу формування готовності (когнітивна, комунікативна, поведінково-діяльнієсна, ціннієсно-смієлова) майбутніх вихователів до роботи із сім'єю (О. Авраменко), суперечностей, що виникають на сучасному етапі підготовки майбутніх вихователів до роботи із сім'єю, шляхів їх подолання та пріоритетних напрямів роботи в педагогічному ЗВО, які спрямовані на формування необхідних умінь і навичок взаємодії та

співпраці з батьками (Т. Довженко), організаційно-педагогічних умов підготовки майбутніх вихователів до роботи з батьками дітей раннього віку (Г. Борин), шляхів удосконалення процесу підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти до роботи із сім'ями дітей передшкільного віку й надання знань, формування умінь і навичок, що забезпечать високу результативність взаємодії з батьками вихованців ЗДО (Ю. Грицькова), збагачення досвіду співпраці майбутніх вихователів із батьками з морального виховання старших дошкільників у ЗДО під час педагогічної практики (А. Залізняк) та ін.

Достатня кількість наукових праць з означеної проблеми уможливило констатувати пильну увагу вчених до цього питання, але сучасні швидкі зміни в освітній галузі потребують постійного дослідження, якісного оновлення, розроблення та впровадження нових технологій щодо професійної підготовки здобувачів, зокрема й щодо питань підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до співпраці з родиною дошкільника, які сьогодні потребують суттєвих змін.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає в теоретичному аналізі праць сучасних науковців щодо проблеми професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти, зокрема їх підготовка до співпраці з родинами вихованців.

Результати дослідження. Обґрунтовуючи актуальність дослідження, було зазначено, що сучасні швидкі зміни в освітній галузі спонукають учасників освітнього процесу урізноманітнювати та постійно оновлювати форми взаємодії з батьками, залучати членів родини до участі в різноманітних заходах, що організовуються у ЗДО та місті. Зважаємо на думку І. Семенюк, що необхідність гармонізації родинного та дошкільного виховання потребує внесення змін у процес підготовки майбутніх вихователів до співпраці з батьками відповідно до сучасних умов розвитку нашого суспільства (Семенюк, 2013).

Отже, проаналізуємо деякі праці сучасних науковців, у яких висвітлено особливості професійної підготовки майбутніх вихователів до співпраці з родиною вихованців.

Логіка дослідження потребує з'ясування сутності поняття «професійно-педагогічна підготовка майбутнього вихователя до роботи з сім'єю». Зауважимо, що в педагогіці сутність означеного поняття досліджували А.Залізняк, С. Івах, Г. Корінна, Н. Манжелій, В. Мозоль, О. Шадюк та ін.:

– частина цілісного педагогічного процесу у вищій школі, який складається зі взаємопов'язаних компонентів (мотиваційно-ціннісного, змістовно-гностичного, процесуально-виконавського), що забезпечують їхню

готовність (Залізник, 2009);

– складне інтегративне новоутворення особистості, яке є метою та результатом професійної підготовки, відображає єдність ціннісно-сміслового, когнітивного, технологічного, дослідницького компонентів і виявляється в їх професійній активності (Мозоль, 2014);

– підсистема професійної підготовки в навчально-виховному процесі ЗВПО, яка складається зі взаємопов'язаних і взаємодіючих компонентів, що забезпечують готовність студента до роботи з батьками дошкільників (Манжелій, 2015);

– процес активного засвоєння здобувачами вищої освіти знань, умінь і навичок відповідного напрямку (співпраці з родинами), система різноманітних заходів, зорієнтованих на особистісний розвиток студента, де результатом є готовність до виконання своїх професійних обов'язків (Шадюк, 2020).

Отже, аналіз наукових поглядів учених, які розглянули професійно-педагогічну підготовку майбутнього вихователя до роботи із сім'єю та особистий досвід, уможлиблює констатувати, що зазначена підготовка – це ефективна система професійної підготовки в освітньому процесі ЗВО, що сприяє впровадженню інтерактивних форм, методів, технологій навчання здобувачів, формуванню загальних і спеціальних компетентностей та забезпечує готовність упровадження отриманих знань, умінь і навичок у роботу з родинами вихованців.

Теоретичний аналіз сучасних педагогічних досліджень дозволяє виокремити особливості професійної підготовки майбутніх вихователів до співпраці з родиною вихованців.

За дослідженням Н. Манжелій, значне місце в системі цілеспрямованої підготовки майбутніх вихователів до взаємодії із сучасною сім'єю посідає курс «Педагогіка сімейного виховання», що сприяє розвитку в здобувачів професійного інтересу до проблем виховання дитини в сім'ї, усвідомлення важливості та необхідності для формування особистості дитини повноцінної родини, вивчення психолого-педагогічних основ сімейного виховання, тенденцій виховання дитини в сучасній сім'ї та формуванню вмінь організовувати освітньо-виховну діяльність із дитиною та її родиною на основі особистісно-орієнтованої моделі взаємодії з ними (Манжелій, 2015).

Водночас дослідниця зазначила, що в процесі аудиторних занять здобувачі вчаться аналізувати та оцінювати виховний потенціал сім'ї, добирати ефективні форми й методи виховання дітей в умовах родини; розробляти власні технології індивідуального виховного впливу на батьків, консультувати батьків із проблем сімейного виховання; під час самостійної роботи здобувачі виконують

різноманітні завдання, що сприяють засвоєнню навчального матеріалу: доповіді, виступи, поради, розв'язання педагогічних ситуацій, пам'ятки для батьків тощо.

На думку О. Авраменко та Н. Кравчук, найефективнішими напрямками професійної підготовки майбутніх вихователів ЗДО до роботи із сім'єю є такі: гуманізація взаємодії з родиною, що формує розуміння необхідності співпраці з батьками вихованців, щоб допомогти кожній дитині в її індивідуальному становленні як особистості та реалізувати мету виховання; співробітництво педагогів ЗДО й батьків, ефективність якого буде досягатися за дотримання низки принципів: узгодженості дій, гуманізму, відкритості, індивідуального підходу, доцільності форм і методів співробітництва та взаємодії, піклування про організацію педагогічного співробітництва тощо; професійне й особистісне самовдосконалення майбутніх вихователів ЗДО сприятиме усвідомленому ціннісному ставленню до професії, формуванню педагогічної культури вихователя, вивченню змісту, інноваційних форм і методів виховання та розвитку дітей дошкільного віку, переходу від набуття знань та компетентностей у вищій школі до практичного досвіду та розвитку професіоналізму тощо (Авраменко, Н. Кравчук, 2020).

Також, О. Авраменко та Н. Кравчук запропонували використовувати в процесі навчання інтерактивні технології: кооперативне навчання, колективно-групове навчання, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань тощо, які сприятимуть виокремленню кола проблем, моделюванню педагогічних ситуацій, відпрацюванню тактики поведінки конкретних дійових осіб (вихователь, психолог, завідувач, методист, батьки).

Науковець Т. Довженко запропонував підготувати майбутніх вихователів до реалізації моделі взаємодії ЗДО та сім'ї з питань розвитку дитини. Модель складається з трьох блоків: інформаційно-аналітичного (передбачає збір й аналіз відомостей про батьків і дітей, вивчення сімей, їхніх труднощів, а також виявлення готовності сім'ї відповісти на запити ЗДО та складається з опитування, анкетування, патронажу, інтерв'ювання, спостереження та спеціальних діагностичних методик), практичного (містить інформацію, спрямовану на розв'язання конкретних завдань, пов'язаних із розвитком дітей та складається з таких форм роботи, як психологічний тренінг – інтерактивне спілкування з батьками; проєкт «Віртуальна приймальня», що передбачає віртуальне спілкування з батьківською громадськістю на сайті) та контрольо-оцінного (передбачає аналіз ефективності (кількісний та якісний) заходів, для визначення ефективності яких використовуються опитування, книги відгуків, оціночні листи, експрес-діагностики та інші методи, що застосовуються після

проведення того чи того заходу) (Довженко, 2016).

Оновити зміст обов'язкових освітніх компонентів (далі – ОК) питаннями щодо проблеми взаємодії майбутніх фахівців дошкільної освіти з батьками вихованців і віднести їх до самостійної роботи запропонувала Ю. Грицкова: розробити конспекти консультацій для батьків за цікавими темами навчальних курсів (поради щодо зміцнення здоров'я малюків під час вивчення ОК «Теорія та методика фізичного виховання», розвитку мовлення в межах ОК «Теорія і методика розвитку рідної мови»); розробити анкету для батьків із різними типами запитань (під час опанування здобувачами ОК «Основи наукових досліджень»); дібрати вислови відомих педагогів про педагогічну просвіту батьків («Історія педагогіки») та ін., що уможливить узагальнення, доповнення, поглиблення й актуалізацію знань здобувачів, необхідних для організації співпраці із сім'ями дошкільників (Грицкова, 2019).

Для підвищення рівня практичної підготовки майбутніх вихователів до налагодження співпраці з родинами вихованців у ЗДО, О. Доманюк запропонувала та описала організацію консультаційно-просвітницького пункту для батьків «Виховуємо доброзичливу особистість», мета якого – налагодження взаємин батьків та ЗДО в процесі виховання зростаючої особистості; підготовки здобувачів до формування доброзичливості дітей старшого дошкільного віку у взаємодії із сім'єю. У межах роботи консультативного пункту майбутні вихователі організують різні форми взаємодії з педагогічним колективом ЗДО та батьками, зокрема: круглий стіл «Учимося плекати доброту» (виставка науково-методичної літератури з питань соціально-морального розвитку дітей дошкільного віку); майстер-клас «Ранок добрих зустрічей»; тренінг для батьків «Секрети доброзичливого спілкування з дитиною», «Доброзичливий дорослий – доброзичливі діти»; педагогічні посиденьки «Соціальні мережі для просвіти батьків»; педагогічний аукціон «Ефективні форми та методи соціально-морального виховання дітей дошкільного віку»; майстер-клас «Говоримо з дітьми про добро»; проблемний стіл «Роль телебачення та Інтернету в процесі формування базових якостей дітей дошкільного віку»; бюро педагогічних знахідок «Як я плекаю доброзичливість у дитині»; підсумкова конференція «Виховання добра в дитині потрібно починати із себе»; консультації з питань соціально-морального виховання дітей (Доманюк, 2018).

В освітній (освітньо-професійній) програмі «Дошкільна освіта» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта ДВНЗ «ДДПУ» у циклі фахової (професійно-практичної) підготовки заявлено ОК «Педагогіка родинного виховання». Зазначимо, що під

час ознайомлення з ОК «Педагогіка родинного виховання» в процесі виконання самостійної роботи ми пропонуємо здобувачам виконати різноманітні завдання, що сприяють засвоєнню навчального матеріалу та поточного контролю: складання правил для батьків «Як поводити себе з дітьми», пам'ятки для батьків «Робити чи не робити?», рекомендацій «Педагогічні правила заохочення та покарання в сім'ї»; підготовка індивідуальних консультацій (тема за вибором: «Особливості виховання дівчинки», «Особливості виховання хлопчика», тема, запропонована здобувачем), доповідей-презентацій (тема за вибором: «Роль старшого покоління в процесі виховання», «Авторитет батьків та його роль у процесі виховання дітей», тема, запропонована здобувачем); планування тематики батьківських зборів на рік для батьків молодшої, середньої, старшої групи (група на вибір); добір 2–3 наукових статей із питань виховання дітей дошкільного віку та пропонування своєї форми ознайомлення з ними батьків; пояснення розуміння слів: «Нічого, він ще маленький!» – наведення прикладів, коли така заява батьків виправдовувала їхні недоліки в процесі виховання тощо (Кривошея, Герасина, 2023).

Висновки. Отже, підготовка здобувачів вищої освіти до успішного розв'язання професійно значущих проблем є важливим завданням ЗВО. У межах досліджуваної проблеми одним з актуальних завдань є ефективна підготовка майбутніх вихователів до співпраці з родиною, а також формування умінь і навичок щодо вивчення сім'ї дошкільника, її виховного потенціалу, включення батьків та всіх дорослих членів родини в освітній процес ЗДО як рівноправних учасників, залучення членів родини до участі в різноманітних заходах, постійної співпраці та батьківської підтримки, погодження всіх питань щодо виховання та розвитку дитини, підвищення педагогічної грамотності та педагогічної культури батьків, допомоги батькам в їхній психолого-педагогічній самоосвіті тощо.

Теоретичний аналіз праць сучасних науковців щодо проблеми професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти, зокрема їх підготовка до співпраці з родинами вихованців, уможливив виокремити різноманітні цікаві форми та методи роботи зі здобувачами під час освітнього процесу, які стануть у нагоді для розроблення завдань до лекційних і практичних занять, самостійної роботи та сприятимуть ефективному формуванню та вдосконаленню загальних і спеціальних компетентностей, збагаченню практичного досвіду щодо взаємодії із сім'ями дітей дошкільного віку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авраменко, О. і Кравчук, Н. (2020). Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти до роботи із сім'єю як педагогічна проблема. *Актуальні питання гуманітарних наук.*

М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря (Ред.-упоряд.). Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 29, 253–259.

2. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) нова редакція. МОН України від 12.01.2021. № 33. Взято з <http://surl.li/jyzt>

3. Грицкова, Ю. В. (2019). Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти до роботи із сім'єю дитини передшкільного віку. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Запоріжжя: КПУ, 62 (2), 50–54.

4. Довженко, Т. О. (2016). Підготовка майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу до роботи із сім'єю. *Педагогіка та психологія*, 52, 124–133.

5. Доманюк, О. (2018). Підготовка майбутніх вихователів до взаємодії із сім'єю у формуванні доброзичливості дітей старшого дошкільного віку. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 52, 81–84.

6. Залізник, А. М. (2009). Підготовка майбутніх вихователів до роботи з батьками з морального виховання дітей старшого дошкільного віку. (Автореф. дис. канд. пед. наук). Київ, Україна: Ін-т вищ. освіти АПН України.

7. Кривошея, Н. і Герасина Р. (2023). Навчальна дисципліна «Педагогіка родинного виховання» в системі професійної підготовки майбутніх вихователів дітей дошкільного віку в освітньому процесі закладу вищої освіти. *Гуманізація навчально-виховного процесу*. С. А. Саяпіна (Ред.). Краматорськ: Видавництво ЦТРІ «Друкарський дім», 1 (103), 17–23

8. Манжелій, Н. М. (2015). Професійна підготовка майбутніх вихователів до співпраці із сім'єю. *Дошкільна освіта у сучасному соціокультурному просторі*. О.А.Гнезділової (Ред.). Полтава: Видавець Шевченко Р.В., 1, 118–124..

9. Мозоль, В. В. (2014). Робота з батьками у школі: теорія і практика. *Початкове навчання та виховання*, 25-26, 2–30.

10. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 № 2628-III зі змінами 31.03.2023, № 2849-IX. Взято з <http://surl.li/pyet>.

11. Семенюк, І. (2013). Система роботи з батьками. *Директор школи*, 22, 46.

12. Шадюк, О. (2020). Підготовка майбутніх вихователів до співпраці з родинами вихованців. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 9 (103), 260–269.

PECULIARITIES OF VOCATIONAL TRAINING OF FUTURE EDUCATORS FOR COOPERATION WITH FAMILIES OF EDUCATEES (BASED ON THEORETICAL ANALYSIS OF THE WORKS OF MODERN SCIENTISTS)

Nelya Kryvosheia

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the department of preschool education

SHEI “Donbas State Pedagogical University”

Sloviansk, Ukraine

ORCID ID 0000-0002-2892-0779

NelyaKrivosheya@gmail.com

Abstract. The article states that the positive influence of the family on the preschooler, and his/her formation as a personality largely depends on the relationships between the educator and parents, the ability of the educator to diversify the forms and methods of improving the pedagogical

culture and literacy of the family, to pedagogize it. It is emphasized that for an institution of preschool education (IPE) to receive a qualified, competent educator it is necessary to form general and special competences corresponding to Specialty 012 Preschool Education when studying at an institution of higher education (IHE).

The scientific interest relates to investigations concerning the vocational training of future educators for cooperation with the family (S. Ivakh, N. Manzhelii, M. Mashovets, O. Shadiuk, etc.).

The purpose of the article is a theoretical analysis of the works of modern scientists regarding the problem of vocational training of future educators of institutions of preschool education, in particular, their preparation for cooperation with the families of educatees.

The analysis of the scientific views of scientists, who have considered the vocational and pedagogical training of the future educator to work with the family and personal education and experience, makes it possible to state that the specified training is an effective system of vocational training in the educational process of the IHE, which contributes to the implementation of interactive forms, methods, and learning technologies of applicants, the formation of general and special competences and ensures their readiness to implement the acquired knowledge, skills and abilities in working with the families of educatees.

The theoretical analysis of the works of modern scientists regarding the problem of vocational training of future educators, in particular their preparation for cooperation with the family, has made it possible to single out various interesting forms and methods of working with applicants during the educational process, which will be useful for developing tasks for lectures and practical classes, independent work and will contribute to the enrichment of practical experience in interaction with families of preschool children.

Therefore, training of applicants to solve professionally significant problems successfully is an important task of an institution of higher education.

From the perspective of the problem investigated, one of the urgent tasks is the effective preparation of future educators for cooperation with the family, as well as the formation of skills and abilities in studying concerning the preschooler's family, its educational potential, the inclusion of parents, all adult family members in the educational process of the institution of preschool education as equal participants, the involvement of family members to participate in various activities, constant cooperation and parental support, the agreement on all issues related to the upbringing and development of the child, the improvement of the pedagogical literacy and pedagogical culture of parents, the help of parents in their psychological and pedagogical self-education, etc.

Keywords: vocational and pedagogical training; future educator; applicant; household; family; child of preschool age; institution of preschool education; institution of higher education.

REFERENCES

1. Avramenko, O., & Kravchuk, N. (2020). Preparation of future specialists of preschool education to work with the family as a pedagogical problem. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*, 29, 253–259. M. Pantiuk, A. Dushnyi, I. Zymomia (Eds.–Cmps.). Drohobych: Vydavnychiy dim “Helvetyka”.
2. Basic component of preschool education (State Standard of Preschool Education). New edition. MES of Ukraine dated 12.01.2021. No. 33. Retrieved from <http://surl.li/jyzt>
3. Hrytskova, Yu. V. (2019). Preparation of future specialists of preschool education to work with the family of a child of preschool age. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchyi i zahalnoosvitnii shkolakh*, 62(2), 50–54. Zaporizhzhia: KPU.
4. Dovzhenko, T. O. (2016). Preparation of the future educator of the preschool educational institution to work with the family. *Pedahohika ta psykholohiia*, 52, 124–133.
5. Domaniuk, O. (2018). Preparation of future educators for interaction with the family in the formation of the benevolence of senior children of preschool age. *Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metodyky navchannia v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problem*,

52, 81–84. Kyiv-Vinnitsia: TOV firma “Planer”.

6. Zalizniak, A. M. (2009). *Preparation of future educators to work with parents on the moral upbringing of children of senior preschool age*. (Extended abstract of Ph dissertation). Kyiv, Ukraine: In-t vyshch. osvity APN Ukrainy.

7. Kryvosheia, N., & Herasyna, R. (2023). Educational discipline “Pedagogy of Household Upbringing” in the system of vocational training of future educators of children of preschool age in the educational process of an institution of higher education. *Humanizatsiia navchalno-vykhovnoho protsesu, 1(103)*, 17–23. S. A. Saiapina (Ed.). Kramatorsk: Vydavnytstvo TsTRI “Drukarskyi dim”.

8. Manzhelii, N. M. (2015). Vocational training of future educators for cooperation with the family. *Doshkilna osvita u suchasnomu sotsiokulturnomu prostori, 1*, 118–124. O. A. Hniezdilova (Ed.). Poltava: Vydavets Shevchenko R. V.

9. Mozol, V. V. (2014). Working with parents at school: theory and practice. *Primary education and upbringing, 25–26*, 2–30.

10. On Preschool Education: Law of Ukraine dated 11.07.2001 No. 2628-III as amended on 31.03.2023, No. 2849-IX. Retrieved from <http://surl.li/pyet>

11. Semeniuk, I. (2013). System of work with parents. *Dyrektor shkoly, 22*, 46.

12. Shadiuk, O. (2020). Preparation of future educators with cooperation with educatees' households. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii, 9(103)*, 260–269.

Матеріали надійшли до редакції
15.03.2024 р.